

Vaikutusten ennakkoarviointi Kuopion kaupungin päätöksenteossa

Matkusrinteen korttelileikkipaikan yleissuunnitelmaehdotus

Sirpa Nieminen, suunnitteluhortonomi

Ville-Veikko Pääkkönen, suunnitteluinsinööri

Virpi Hannuksela, suunnitteluhortonomi

Merkkien selitykset

- ++ Merkittävä ja pitkäaikainen myönteinen vaikutus - Lyhytaikainen kielteinen vaikutus
 + Lyhytaikainen myönteinen vaikutus - - Merkittävä ja pitkäaikainen kielteinen vaikutus
 0 Neutraali vaikutus tai ei vaikutuksia asiaan

Päätöksen vaikutus

Strategiavaikutukset Kuopion strategia: <u>Kuopio 2030 strategia</u>			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Hyvinvoiva ja yhteisöllinen - Elinympäristö ja osallisuus - Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot - Elinikäinen oppiminen, työ ja toimeentulo - Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	++	Leikkipaikka lisää perheiden kohtaamisia, yhteisöllisyyttä ja mahdollistaa sosiaalisten verkostojen kehittymisen. Avoimet ja ilmaiset leikkipaikat vähentävät sosioekonomisia eroja, mahdollisten kaikille lapsille, taustoista riippumatta, yhdessä leikkimisen ja luonnosta oppimisen.
2	Elinvoimainen ja kasvava - Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö - Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys - Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaa- miskeskittymä ja laadukas koulutus - Kasvava matkailu ja vetovoimaiset tapahtumat - Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	++	Leikkipaikan luontopohjaiset suunnitteluratkaisut tukevat kestävästä kaupunkikehitystä ja luovat uudenlaisen mallin suunnitella terveellisiä leikkiympäristöjä, jossa muovisuus vähenee.
3	Ilmasto- ja resurssiviisas - Kiertotalous ja resurssiviisuus - Viisas liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakenne - Luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luontokadon torjunta - Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	++	Luontopohjaisen leikkipaikan lahopuut, ki- viadat, maakivet, räystäspääskyhotelli ja hiilimetsäteknikalla toteutetut täydennys- istutukset edistävät luonnon monimuotoi- suuden kehittymistä. Läpisevät pinnat mahdollistavat veden luonnollisen kiertokulun ja torjuvat huleve- situlvia. Lähellä olevat ja turvallisesti saavutettavat lähileikkipaikka lisäävät perheiden viisasta liikkumista ja tukevat lasten itsellisuuden kehitystä.

			Olevien materiaalien (pinta- ja kaivumaat, kivet) uudelleen käyttö on resurssivii-sautta. Laadukkaat kalusteet, varusteet ja leikkivälineet varmistavat niiden pitkän elinkaaren (15–20 v), vähäisen huoltotarpeen ja suunnitelmallisen kierrättämisen elinkaaren päässä. Viheralue tarjoaa resursseja ruoantuotantoon, ylläpitää biologista monimuotoisuutta ja lisää ihmisten hyvinvointia. Tämä edistää yhteiskunnan resilienssiä ja on osa huoltovarmuutta.
4	Uudistuva ja yhdessä tekevä - Sujuva ja uudistuva toiminta - Uudistuva johtaminen - Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö - Kestävä talous	++	Henkilöstön jatkuva oppiminen, kouluttautuminen ja tutkimustiedon sekä vertailukaupunkien kehityksen seuraaminen on välttämätöntä, jotta suunnitteluratkaisut ja toimintatavat uudistuvat. (Tässä koh-teessa mm. biotooppipohjainen luonto-kosketuksia lisäävä leikkipaikka). Laadukkaat ja kestävätkä materiaalit varmistavat kohteen pitkän elinkaaren ja kunnossapidon sujumisen.
	Poikkileikkaavat tavoitteet: Digitaalisuus, kumppanuus, kansainvälisyys	+	Digitaalinen tiedonsiirto tiedonhallinta suunnitelman mukaisesti
Johtopäätös ja perustelut Merkittävät ja pitkäaikaiset myönteiset vaikutukset. Investoinnit leikkipaikkoihin ja viheralueisiin on kokonaisvaltainen satsaus lasten ja perheiden hyvään arkeen, yhteiskunnan resilienssiin ja huoltovarmuuteen.			

Vaikutukset ihmisiin (Ennakoarvio päätösten sosiaalisista ja terveysvaikutuksista eri ihmisryhmiin, esimerkiksi sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, iän, asuinpaikan, kielen, kulttuuritaustan, tulojen, koulutuksen, ammatti- ja työmarkkina-aseman tai erityisryhmän tms. mukaan.)

Mihin väestöryhmiin päätöksellä on vaikutuksia:

Merkitse rastilla ikäryhmät: Kaikki ☒ Aikuiset ☐ Ikääntyneet ☐

Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat vaikutukset kuvataan kohdassa "Lapsivaikutusten arviointi"

Kohdistuuko päätös jonkin tiettyyn väestöryhmään Ei, Kyllä, lapsiin ☐

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Palvelujen saatavuuteen ja yhdenvertaisuuteen, sekä laatuun (esimerkiksi koulutus, kulttuuri ja liikunta jne.)	++	Ilmaiset ja avoimet leikkipaikat edistävät yhdenvertaisuutta. Leikkipaikka on lähellä alueen asukkaita ja sinne on turvallista tulla jalan tai pyörällä.
2	Sosiaaliseen elinympäristöön (esimerkiksi ihmissuhteisiin, syrjintään, yhteisöllisyyteen, yhteisölliseen, kulttuuriseen tai hengelliseen osallistumiseen)	++	Leikki on lapsen luontainen tapa toimia, osallistua ja oppia. Leikkipaikka on luonnollinen paikka kohdata ja tutustua muihin lapsiin sekä aikuisiin.

3	Elintapoihin (esimerkiksi ruokavalioon, päihteiden käyttöön, liikuntaan, virkistäytymiseen, riskikäyttäytymiseen)	++	Leikkipaikat liikuttavat lapsia ja tukevat perheiden yhdessäoloa.
4	Terveysteen (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen)	++	Monipuolisella leikkipaikalla on positiivinen vaikutus terveyteen. Erityisesti luontopohjaiset ratkaisut lisäävät lasten ja aikuisten mikrobialtistusta, joka on välttämätöntä immuuniteettijärjestelmän kehittymiselle.
5	Osallistumiseen (osallistuminen päätöksiin ja vaikuttaminen, tiedonsaanti jne.)	+	Yhdenvertaisuus lisää osallistumista. Suunnitteluvaiheessa on pyydetty ideoita alueen päiväkodeilta, koululta ja lähiasukkailla.
6	Väestöryhmien toimeentulo (työllisyys, talous, varallisuus jne.)	+	Kohteen rakentaminen ja kunnossapito luo työpaikkoja. Ilmainen käyttö ei kuormita perheiden taloutta.
7	Yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, kuten sukupuolten välinen tasa-arvo sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen	++	Ilmaiset ja avoimet leikkipaikat edistävät yhdenvertaisuutta ja kaventavat hyvinvointieroja.
Johtopäätös ja perustelut Investoinnilla on merkittävä ja myönteinen vaikutus ihmisiin sekä ennen kaikkea pitkävaikutteinen myönteinen vaikutus lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja elämän hallintaan.			

Lapsivaikutusten arviointi (LAVA) (Ennakoarvio päätösten vaikutuksista lapsen oikeuksien toteutumiseen.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Lapsen oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehittymiseen (6 artikla) (esimerkiksi fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen terveyteen ja turvallisuuteen, perheeseen, asumiseen, liikkumiseen, vapaa-aikaan ja harrastuksiin, kaverisuhteisiin, oikeuteen saada laadukasta opetusta tai varhaiskasvatusta tai pedagogista/ erityistä tukea)	++	Monipuolinen eri ikäisille soveltuva leikkipaikka on merkittävä osa kaupungin tuottamia palveluita, joka luo kaikille lapsille mahdollisuuksia liikkumiseen, leikkiin, ulkoiluun, motoriseen kehitykseen sekä sosiaalisten taitojen ja kaverisuhteiden muodostumiseen sekä perheiden yhdessäoloon ja virkistäytymiseen.
2	Syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus (2 artikla) (esimerkiksi miten vaikuttaa läheisiin ja jatkuviin ihmissuhteisiin, erilaisiin lapsiryhmiin, eri alueilla asuviin, erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin, lasten syrjäytymiseen)	++	Kaikille avoin ja virikkeitä tarjoava leikkipaikka mahdollistaa perheen tulotasosta riippumatta yhdessä tekemisen ja leikkimisen ulkona sekä tukee kaverisuhteiden muodostumista.
3	Lapsen oikeus tulla kuulluksi ja hänen näkemyksensä kunnioittaminen (12 artikla) (Miten lasten/ nuorten kanssa on käsitelty asiaa ja miten heitä on kuultu? Mitä näkemyksiä heillä on ollut)	+	Hiltulanlahden koululle ja päiväkodeille (3 kpl) on lähetetty tiedote, jossa on pyydetty ideoita ja ehdotuksia leikkipaikan suunnitteluun. Myös aikuisten palautteet ovat olleet yleissävyltään hyvin myönteisiä leikkipaikkaa kohtaan (aikuiset edustavat usein perheen pienimpiä).
4	Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa?	++	Kaikki toimet yhdenvertaisuuden edistämiseksi lisäävät myönteisiä vaikutuksia.

Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?	Perheiden yhdessäolo ja yhdessä leikkiminen ja liikkuminen vahvistaa hyvinvointia.
Johtopäätökset ja perustelut (lapsen edun huomioiminen, 3.1 artikla) Toimenpiteet tukevat YK:n lapsen oikeuksien komitean sopimuksen periaatteiden toteutumista lapsen edun etusijaisesta huomioimisesta. Lasten kuulemiseen ja osallistamiseen olisi tärkeä kehittää toimintatapoja ja lisää yhteistyötä koulujen ja päiväkotien kanssa.	

Vaikutukset maaseutuun (Ennakoarvio päätöksen vaikutuksista erityisesti maaseudun toimintaympäristöön.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Maaseudun palvelut (asumisen ja palveluiden saatavuus, laatu ja hinta, saavutettavuus, yhteydet ja infrastruktuuri)	0	
2	Maaseudun elinvoima (elinkeinot, yrittäjyys ja työ, osaaminen, vahvuudet ja vetovoimatekijät)	0	
3	Maaseudun demokratia (yhteisöllisyys, sosiaalinen pääoma ja kansalaisten osallistuminen)	0	
4	Miten maaseudulle kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa? Miten maaseudulle kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?	0	
Johtopäätös ja perustelut Toimenpiteiden vaikutukset maaseutuun ovat pääosin neutraaleja.			

Vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon (Ennakoarvio vaikutuksista, jotka aiheutuvat luonnonvarojen ja energian käytöstä ja niihin liittyvistä päästöjen ja jätteiden määrästä, kulutuskäyttäytymisen muutoksesta tai toimintojen sijoittumisesta ja niihin liittyvistä liikkumis- ja liikenneratkaistuista.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Fyysiseen elinympäristöön ja viihtyvyyteen (työ- ja asumisolot, liikenne- ja liikkumismahdollisuudet, esimerkiksi melu, ilman epäpuhtaus, onnettomuusriski jne.)	++	Lapsiperheiden suosiman asuinalueen leikkipaikkapalveluiden määrä ja saavutettavuus paranee. Tämä tukee alueen viihtyisyyttä, yhteisöllisyyttä ja veto- ja pitovoimaa.
2	Maaperään, vesistön ja luonnon monimuotoisuuteen	++/-	Leikkipaikan suunnittelussa on huomioitu erityisesti luontopohjaiset ratkaisut, maaseutumaisuus ja monimuotoisuuden vaaliminen. Rakentamisella on lyhytaikaiset negatiiviset vaikutukset.
3	Kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämiseen ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja varautumiseen	++	Kohteen luontopohjaiset ratkaisut lisäävät alueen monimuotoisuutta. Massojen uudelleen käyttö ja paikalla olevan kivi-materiaalin hyödyntäminen vähentävät kuljetuksia. Lähellä oleva leikkipaikka vähentää tarvetta lasten kuljetukseen.

			Alueen puuston määrä kasvaa ja läpäisevien pintojen määrä säilyy ennallaan.
4	Luonnonvarojen käyttöön, jätteiden määrään ja haitallisuuteen sekä kierrätysasteeseen	+/-	Rakennustöissä hyödynnetään paikallista pintamaata, siemenpankkia, kaivumaita sekä varastoille kertyneitä vanhoja reunoja ja sokkelikiviä. Lisäksi säilytetään alueen nykyistä puustoa, kiviaitaa ja tukeudutaan oleviin kulkuyhteyksiin. Rakennustöissä tarvitaan myös uusia materiaaleja. Niiden kierrätysaste elinkaaren päässä on kuitenkin korkea sekä uudelleen käytettävänä että uusiokäytössä.
5	Maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuri-perintöön	++	Suunnitteluratkaisuissa on huomioitu alueen alkuperäinen maatalouskulttuuri, luonnonläheisyys ja maisemakuva.
6	Rakennettuun ympäristöön ja yhdyskuntarakenteeseen	++	Leikkipaikan toteuttaminen täydentää alueen viherpalvelutarjontaa voimassa olevan asemakaavan mukaisesti.
Johtopäätös ja perustelut Toimenpiteiden vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon ovat pääosin positiivisia rakentamisvaiheen lyhytkestoisista kuormitusta lukuun ottamatta.			

Ennakoarvio vaikutuksista kunnan talouteen ja henkilöstöön			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Kunnan henkilöstöön (asema, määrä, osallistuminen jne.)	+	Leikkipaikan suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito työllistävät kunnan henkilöstöä. Työn ohjaamiseen on osallistunut moniammatillinen ryhmä kaupunkiympäristön toimialalta.
2	Kunnan talouteen (menoihin, tuloihin, investointeihin, velkaantumiseen jne.)	-/++	Leikkipaikan rakentaminen ja kunnossapito vaativat kunnalta investointeja. Leikkipaikan tuottamat hyvinvointivaikutukset sekä sairauksien vähenemisen tuomat säästöt on esitetty mm. Sitran tuoreessa tutkimuksessa.
3	Tuloksellisuuteen, tuottavuuteen ja toimintatapoihin	o	
Johtopäätös ja perustelut Toimenpiteet aiheuttavat kuluja, mutta ne ovat vähäisiä suhteessa leikkipaikasta saataviin positiivisiin vaikutuksiin ja säästöihin. Sitran tuore tutkimus vaikutuksesta kuntatalouteen: https://yle.fi/a/74-20176459?utm_source=social-media-share&utm_medium=social&utm_campaign=ylefiapp			

Vaikutukset yrityksiin (Vaikutukset, jotka aiheutuvat esimerkiksi julkisista hankinnoista, asunto- ja kaavoituspolitiikasta, liikenne- ja ympäristöpolitiikasta tai kunnan talouspolitiikasta.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Edistää yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla / parantaa yritysten toimintaympäristöä	0	
2	Yritystoiminnan monipuolistumiseen, markkinarakenteeseen ja liiketoimintaan	0	
3	Työpaikkojen muodostumiseen	+	Paikallisten urakoitsijoiden ja aliurakoitsijoiden käyttö työllistää ja tuo veropalaumaa alueelle.
4	Yritysten kehittämiseen	+	Kunnallisten viherrakennus- ja kunnossapitotöiden tarjonta stimuloi yritysten kehittymistä.
5	Yritysten työvoiman saantiin	+	Viihtyisä asuin ympäristö parantaa alueella ja kaupungissa asuvan työvoiman veto-/pitovoimaa.
6	Yritysten tavara- ja työpaikkaliikenteeseen	0	
7	Yritysten asiakasvirtaan	0	
8	Yritysten osallistumiseen julkisiin hankintoihin	0	
Johtopäätökset ja perustelut Toimenpiteiden vaikutukset yrityksiin ovat pääosin neutraaleja tai lievästi myönteisiä.			